

12 dekabr Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anım günüdür

Azərbaycan xalqının gələcəyi, müstəqil Azərbaycanın gələcəyi gənclərin bu gün aldıkları bilik, təhsil və tərbiyədən asılıdır. Xüsusən, aparıcı qüvvə, hər bir ölkənin, hər bir millətin aparıcı qüvvəsi onun bilikli nümayəndələridir. Onun yüksək təfəkkürə, yüksək biliyə, yüksək ixtisasa malik olan insanlardır. Bunları da yetişdirmək üçün universitetlərin qarşısında çox böyük vəzifələr durur. Mən arzu edərdim ki, bizim universitetlər-görürəm ki, bizim universitetlər bir neçə il bundan öncəki dövrlə müqayisədə çox inkişaf edibdir, ancaq bu hələ günün tələblərini tam ödəmir, sabahın tələblərini isə heç ödəmir- işlərini təkmilləşdirlə. Professor-müəllim heyətinin iş münasibətini daha da yüksəltsinlər, onlar özlərinin biliyini daha da yüksəltsinlər ki, gənclərə müasir tələbələrə uyğun biliklər verə bilsinlər.

Heydər Əliyev

Tovuzlular ümummilli liderin xatirəsinə hörmətlə yad etdilər

Dekabrın 12-də Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalov və İcra Aparatının kollektivi hüquq-mühafizə orqanlarının, müəssisə, idarə və təşkilatların əməkdaşları, veteranlar, ictimaiyyət nümayəndələri Ulu Öndərin adını daşıyan mey-

danda Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstələri düzərək xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər.

Azərbaycan tarixinin son 35 ilə yaxın bir dövründə ölkəmizin ictimai-siyasi, iqtisadi, elmi və

mədəni həyatının elə bir sahəsi yoxdur ki, orada xalqımızın müdrik oğlu Heydər Əliyevin möhtəşəm quruculuq amallının yadigarları olmasın. Tovuzda sənayenin, təhsilin, sosial həyatın coşğun inki-

müəssisələr yaradılmışdır. Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə Tovuzda səfərləri zamanı bir çox obyektlərin açılışında iştirak edib.

şafı məhz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Tovuz Ümummilli Liderin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə sürətli inkişaf yolu keçərək, ölkəmizin aparcı rayonlarından birinə çevrilib. Burada bir çox aparcı

Tovuz bu gün də Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurlu inkişaf edir, bölgənin əsas mərkəzlərindən birinə çevrilir.

“Tovuz”

Konyak şəhərinin meri rayonumuzda oldu

Azaflı məktəbində görüş

Dekabr ayının 18-də Fransa'nın Konyak şəhərinin meri Mişel Qourinşas Tovuz rayonuna səfərə gəldi. Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısında qonağı və onu səfərdə müşayət edən Azərbaycanın Fransadakı Səfirliyinin əməkdaşı Elmar Qasımov, Tovuz-Baltiya LTD şirkətinin prezidenti Nəziq Məmməd həsənovu rayon İcra hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalov qarşıladı. Sonra onlar Mərkəzlə tanış oldular.

Mərkəzlə tanışlıqdan sonra qonaqlar Azaflı kəndinə yola düşdülər. Azaflı kənd tam orta məktəbində qonaqları ilk öncə məktəblilər qarşıladılar. Onlar xorla Fransanın Dövlət Himnini səsləndirdilər. Cənab Mişel Qourinşas öz məmnunluğunu bildirdi və məktəblilərə minnətdarlıq etdi.

Qonaqlar yüksək zövqlə həzirlənmiş "Tovuz- Konyak" stendinə baxdılar. Mer görülməli işi yüksək qiymətləndirdi. Tədbir Fransız dili kabinetində davam etdirildi. Şagirdlər Fransanın tarixi, tarixi şəxsiyyətləri haqqında məlumat verdilər.

M.Qourinşasın şagirdlərlə dialoqu yüksək səviyyədə alındı. O, şagirdlərin hazırlığını, fransız dilini yüksək səviyyədə mənimsəmələrini heyranlıqla dilə gətirdi.

Çay süfrəsi arxasında davam edən söhbətdə M.Qourinşas Azərbaycanın mətbəx mədəniyyətini Azərbaycan xalqının qonaqpərvərliyini yüksək qiymətləndirdi. Tədbirin sonunda qonaqla birgə xatirə şəkili çəkdirildi.

Dostluq parkının təməlqoyma mərasimi keçirildi

Qovlar şəhərində "Tovuz-Konyak" dostluq parkının təməlqoyma mərasimi keçirildi. Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalov və Konyak şəhərinin meri Mişel Qourinşas parkın təməlqoyma mərasiminin

rəmzini bildiren lövhənin lentini kəsdilər.

Mərasimi Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalov açaraq dedi:

-Mən hər birinizi böyük sevgi ilə salamlayıram.Bu gün biz hamımız xoş məramla bir yerdəyik, qardaşlıq bayrağı altında toplaşmışıq. Biz dəfələrlə bir yerdə olmuşuq və məmnunluqla bildirirəm ki, biz Fransanın Konyak və Azərbaycanın Tovuz şəhərinin qardaşlığından çox böyük qürur duyuruq. Son illər Azərbaycanla Fransanın 12 şəhəri arasında imzalanan əməkdaşlıq və dostluq sazişi ölkələrimizi, xalqlarımızı daha yaxşı tanımağa imkan yaradır, iqtisadi və humanitar sahələrdə əlaqələrin inkişafı üçün yeni perspektivlər açır. Bu, ölkələrimiz arasında ikitərəfli əlaqələrin uğurlu inkişafından qaynaqlanır. Çox şadiq ki, Fransa ilə Azərbaycan arasında münasibətlər yaxşı tarixə malikdir. Bu, fəal

baxmalılardır. Bu münasibətlər, dostluq bizə dədə-babalarımızdan miras qalıb. Biz onu qorumağı, daha da irəli aparmalıyıq. Bir sözlə, dost, qardaş olmaqdan daha yaxşı bir yol yoxdur.

Biz 10 may 2014-cü il tarixdə Tovuz şəhərində, 10 aprel 2015-ci il tarixdə isə Fransada Konyak və Tovuz şəhərlərinin Qardaşlaşma Sazişi imzalamışıq. Biz bu qardaşlaşmanın daim yaşaması və əbədi olması üçün imza atmışıq və bu istiqamətdə fəaliyyətlərimizi davam etdiririk. Qarşılıqlı səfərlər əlaqələrimizi daha da gücləndirir.

Böyük Fransız səyyahı və yazıçısı Aleksandr Düma "Qafqaz səfəri" əsərində yazırdı: "Elə xalqların adamları var ki, öz əli ilə imza qoyduğu, möhür vurduğu sənəddən boyun qaçırırlar. Azərbaycanlılarda isə kişi sözü var. Onlarla bir şey barədə sövdələşəndə sənəd, imza, möhür tələb etmək lazım deyil. Azərbaycanlılar verdiyi sözdən heç vaxt dönməz."

Mən Fransadakı görüşlərimin hər anını, gününü, saatını və dəqiqəsini böyük ehtiramla və məhəbbətlə xatırlayıram. Orada olduğum günlərin hər biri mənim və mənimlə birgə olanlar üçün ən əziz xatirədir.

Düzdür, müəyyən qüvvələr var ki, bizim dostluğumuza, qardaşlığımıza xələl gətirmək istəyirlər. Mən açıq şəkildə bəyan edirəm ki, Azərbaycan üçün düşmən ölkə, düşmən xalq yoxdur. Biz bu istiqamətdə də səylərimizi davam etdiririk. Çalışırıq ki, Yer üzündə olan xalqlar daim sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşasınlar. Bizim ölkəmizdə olan tolerantlıq mühiti bütün dünya üçün nümunədir.

Bir daha Tovuz və Konyak şəhərlərinin dostluğuna, qardaşlığına qayıdıram. Bizim ölkələrimizin bir- birinə olan münasibəti göz qabağındadır. Hər iki ölkənin vətəndaşları bir - birilə qarşılıqlı dost və qardaşlıq münasibətinə, inanıram ki, münasibətlərimiz daimi və əbədi olacaqdır.

Konyak şəhərində yerli sakinlərlə görüşlər də unudulan deyil. Onların hər birinin bu qardaşlaşmaya münasibətləri xoşa gələn-

dir və onlar qardaşlaşmanın daha yaxın münasibətlərlə davam etdirilməsi arzusundadırlar. Şəhər Meriyası və əhali belə təşəbbüslə çıxış edirlər ki, münasibətlər rəsmilər arasında yox, əhali arasında da qurulmalı və inkişaf etdirilməlidir.

Bizim rayonumuzun bir çox məktəblərində fransız dili tədris olunur. Bu, valideynlərin və şagirdlərin öz seçimidir. Mən belə qəbul edirəm ki, bu adi hal deyil, fransız xalqına böyük sevginin nümunəsidir. Səfər çərçivəsində rayonda Fransız dili tədris olunan məktəblərdən birində keçirdiyimiz görüş bunu bir daha göstərdi.

Mən çox şadam ki, bizim ilə qardaşlaşmış Konyak şəhərində

böyük Azərbaycan şairəsi Məhsəti Gəncəvinin abidəsi ucaldılmışdır. Hələ 800 ildən çox əvvəl insan haqları uğrunda mübarizə aparan qadın - şairənin heykəlinin ucaldılması fransızların Azərbaycana olan böyük sevgisinin parlaq nümunəsidir. Mən bu abidənin ucaldılmasında zəhməti olan hər bir kəsə minnətdarlığımı bildirirəm. Düşünürəm ki, bizi birləşdirən dəyərlər çoxdur. Bu, dəyərləri isə qorumaq və inkişaf etdirmək hər birimizin borcudur.

Bizim nümayəndə heyətinin Konyak şəhərinə səfərindən sonra orada gördüklərimiz barədə tovuylara geniş məlumat verdim. Hər bir Tovuz sakini belə qardaşlığın, dostluğun həmişə var olması arzusundadırlar.

Bir daha əziz qonağımıza müraciət etmək istəyirəm. Tovuz Sizin evinizdir-Tovuz bizim evimizdir. Tovuz qardaş evidir. Bu evdə, bu ocaqda hər an sizi səmimiyyətlə qarşılamağa hazırıq.

Bu gün Qovlar şəhərində "Tovuz -Konyak" dostluq parkının təməlqoyma mərasimində hamınızı əmin edirəm ki, biz həmişə dostluğumuza, qardaşlığımıza sadıq olacağıq.

Mərasimdə Konyak şəhərinin meri Mişel Qourinşas çıxış etdi. O, dedi:

-Azərbaycanı son beş ildə tanımağa başladım. Ona qədər bu ölkə haqqında çox az bilgilim var idi. Gəlib gedəndən sonra gördüm ki, bu ölkəni çoxdan tanımaq lazım imiş. Artıq ikinci dəfədir ki, Tovuzdayam. Bu gün Azaflı məktəbində keçirilən tədbirin təəssüratları heç vaxt yadımdan çıxmıyacaq. İndi isə burada Qovlar şəhərində "Tovuz-Konyak" dostluq parkının təməlqoyma mərasiminə toplaşmışıq. Bildiyimə görə, gələn il bu vaxt parkın açılışı olacaq.

Mən çox istərdim ki, daha çox insanlar gəlsinlər, görsünlər, birbirilərini daha yaxından tanınsınlar.

Çalışacağıq ki, burada bizim də şəhəri təmsil edəcək bir yer, guşə olsun. Başladığımız işlər xeyirli, uğurlu olsun!

Şərab məhsullarına baxış keçirildi

Qovlar şəhər parkında yerləşən istirahət mərkəzində "Tovuz-Baltiya LTD" şirkətinin şərab məhsullarına baxış keçirildi.

Görüşün sonunda Konyak şəhərinin meri Mişel Qourinşas Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalova hədiyyə təqdim etdi.

Tədbir səmimi dostluq və işgüzar lıq şəraitində başa çatdı.

Heydər Əliyev ürəklərdə yaşayır

O, bizə güclü bir dövlət qoyub getdi

Tanrı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevə öz xalqna şəraflə xidmət etmək kimi bir tale qismət etmişdi. O, öz dərin zəkası ilə Azərbaycan xalqını dövrün çətin anlarından müdriklüyə çıxarmış, ölkəsini intibaha, yüksəlişə aparmağa nail olmuşdur və yeni bir tarix yaşatmışdır. Onun qismətinə bütöv bir xalq, cəmiyyəti inkişafa, sabitliyə, əmin-amanlığa aparmaq kimi tarixi missiya düşmüşdür.

Heydər Əliyev şəxsiyyəti öz xalqına sədaqətlə xidmət etməyin, bu yolda var qüvvə ilə bütün birlik və bacarıqlarını yorulmadan sərf etməyi canlı simvoldur. Ötən əsri 70-ci illərində Ulu Öndərin fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan iqtisadiyyatında yeni-yeni zirvələr fəth edildi, respublikanın hər yerində iri sənaye obyektləri quruldu, kənd təsərrüfatı yenidən quruldu, nəhəng emal müəssisələri tikilib istifadəyə verildi.

Moskvanın nəzarəti altında bütün bunları görmək olduqca çətin idi. Heydər Əliyevin şəxsi əlaqələri, yüksək hakim dairələr arasındakı nüfuzu sayəsində işlər reallaşdı. Onun ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdışı isə bizim xilasımız oldu. O, hakimiyyətə qayıdanda ölkə böhran içərisində çabalayırdı, insanlar sabaha olan ümidlərini itirdilər. Xaos içərisində yaşayan kiçik bir ölkədə hər siyasətçinin öz ordusu vardı.

Ulu Öndərin dəmir iradəsi sayəsində vahid milli ordu yaradıldı, iqtisadiyyat dirçəldildi, Azərbaycan bir sıra beynəlxalq müqavilələrə imza atdı, nəhəng layihələrdə iştirak etdi. O, bizə həm iqtisadi, həm siyasi cəhətdən inkişaf etmiş, güclü orduya malik regionun ən qüdrətli bir dövlətini miras qoyub getdi. Dünya liderləri, tanınmış siyasətçilər onu havayı yerə "Müasir Azərbaycan Respublikasının qurucusu" adlandırmamışlar. Qazaxstan Respublikasının prezidenti Nursultan Nazarbayev demişdir: "Heydər Əlirza oğlu Azərbaycan üçün, MDB-nin inkişafı üçün, Qazaxstan və Azərbaycan xalqlarının çoxəsrlik dostluğunun möhkəmlənməsi üçün çox işlər görmüşdür."

Bu cür etirafları, yüksək qiymətləri saymaq qurtarmaq olmaz. Amansız ölüm milli liderimizi bizdən ayırsa da, o, öz ölümü ilə ölümsüzlüyünü təsdiq etdi. Onun vəfatından sonra da qoyub getdiyi ideyalar, yarımçıq işlər layiqli davamçısı İlham Əliyev tərəfindən ləyaqətlə həyata keçirilir. Hazırda respublikamız son bir neçə ildə iqtisadiyyatın artım tempinə görə bütün dünyada öncül mövqeyini qoruyub saxlayır. Bütün bu inkişaf, aparılan islahatlar dünyanın bir çox aparıcı mərkəzləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Bu yaxınlarda dünyanın bir nömrəli iqtisadi forumu olan Davos Dünya İqtisadi Forumu Azərbaycan iqtisadiyyatını rəqabət davamlılığına görə dünyada 37-ci yere layiq görmüşdür. Ötən il-lə müqayisədə bu, üç pillə irəli çıxmaq deməkdir.

Azərbaycan iqtisadi məkanının bir parçası olan Tovuzumuzda da dayanıqlı inkişafa nail olunmuşdur. Hal-hazırda rayonun ən ucqar kəndlərinə belə asfalt yollar çəkilmişdir. Bu isə həm insanların rahat hərəkətini təmin etmiş, həm də o kəndlərdə yaşayan istehsalçıların ölkə bazarlarında öz mallarını satmalarına kömək etmişdir. Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalovun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə ənənəvi istehsal sahələri bərpa edilir. İndi rayonda baramaçılıq, üzümçülük, tütünçülük, şərabçılıq sahələrinin davamlı inkişafı üçün möhkəm baza yaradılma işləri sürətlə davam etdirilir.

Bütün görülən işlər tovuzluların Heydər Əliyev ideyalarına sədaqətinin canlı nümunəsidir.

Araz Əsgərov,
26 nömrəli yol istismarı
MMC-nin direktoru

H.Əliyev fenomeni daima öyrənilməlidir

O, hər bir kəsin-istər azərbaycanlı olsun, istərsə də dünyanın başqa bir güşəsində yaşayan başqa bir xalqın nümayəndəsi, qəlbində fenomen bir şəxsiyyət kimi yaşamış və yaşayacaqdır. Məhz yüksək şəxsiyyətinə, siyasi və dövlətçilik fəaliyyətinə, işgüzarlığına görə onun adını dünyanın bir nömrəli siyasətçiləri sırasında çəkirlər. Onun haqqında dünyanın ən məşhur siyasətçiləri, dövlət xadimləri, elm adamları, mədəniyyət xadimləri o qədər müdrik, xoş sözlər deyiblər ki, bu gün onun haqqında söz demək olduqca çətinidir.

Dünya ictimaiyyətinin Azərbaycanın liderini tanıması, onun haqqında xoş sözlər söyləməsi bir azərbaycanlı qadın kimi, ziyalı kimi məni çox sevindirir. Ayı-ayrı reyting təşkilatlarının, rəy sorğusu ilə məşğul olan sosioloqların araşdırmalarında Heydər Əliyevin adının birincilər sırasında yer tutması onun siyasətdə, həyatda, dövlətçilik təcrübəsində qazandığı uğurların real təsdiqidir. Yaxşı yadımdadır, hələ 10-11 il bundan əvvəl Brazilyanın "Planetin səsi" qəzeti doqquz ölkədən gəlmiş jurnalistlərə "dünyanın hansı üç super siyasətçisinin adını çəke bilərsiniz" sualına altı dövlətin jurnalistləri birinci olaraq ümummilli lider Heydər Əliyevin adını çəkmişdilər. Belə bir yüksək qiymət bu gün də, sabah da xalqımıza lazımdır. Çünki bu, təkə bizim liderimizə verilən qiymət deyil, həm də Azərbaycan xalqına verilən qiymətdir. Mənə belə gəlir ki, onun haqqında deyilən hər xoş söz, verilən hər qiymət bizə əbədi lazımdır, xalqımızın, tariximizin qan yadaşına köcürülməlidir.

Heydər Əliyev dəfələrlə ray-

onumuzda olmuş, onun gözəl, milsiz təbiətinə, zəhmətsevər insanlarına daima yüksək qiymət vermiş və rayonmuza öz diqqət və qayğasını əsirgəməmişdir. Rayonumuzda ən yaxşı, müasir tipli məktəb binalarının tikilməsi məhz onun Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrlərə təsadüf edir. O böyük insan elmə, təhsilə böyük qayğı göstərir, bu sahədə çalışanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına, gün-güzəranlarının yüksəldilməsinə çalışırdı.

Heydər Əliyevin memarı olduğu müstəqil Azərbaycan dövləti bu gün etibarlı əllərdədir. Onun siyasi varisi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkə-mizlə yanaşı elmimiz, təhsilimiz də günü-gündən çiçəklənir. Təkcə bir faktı qeyd edim ki, son on ildə dövlət proqramı çərçivəsində rayonumuzda 6472 şagird yerlik 18 məktəb, o cümlədən "Yeniləşən Azərbaycan, yeni məktəb" layihəsi çərçivəsində şagird 640 yerlik 3 məktəb binası tikilib. Bütün bu yerli, sosial əhəmiyyətli işlərin görülməsində

Heydər Əliyev məktəbinin yetirməsi rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalovun əməyi-ni xüsusilə qeyd etmək istəyirəm.

Məhz onun rəhbərliyi altında rayonumuz sürətlə inkişaf edir, ölkə iqtisadiyyatına, mədəniyyətinə, təhsilinə böyük töhfələr verir. Mən böyük şəxsiyyət haqqında qeydlərimi Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin aşağıdakı sözləri ilə bitirmək istəyirəm: "Bütün dünyada layiqli hörmət və böyük nüfuz qazanmış görkəmli dövlət xadimi həyatdan getmişdir. Uzun illər ərzində Heydər Əlirza oğlu Əliyevin səmərəli fəaliyyəti xalqımızın ümumi tarixi ilə bilavasitə bağlı olmuşdur. O, Rusiya və Azərbaycanın strateji tərəfdaşlığının təməlini qoymuş, dostluğumuzun və qarşılıqlı anlaşmamızın möhkəmlənməsinə böyük şəxsi töhfə verilməmişdir.

Onun vəfatı Müstəqil Dövlətlər Birliyi, bütün beynəlxalq birlik üçün əvəzsiz itkidir".

İlhamə Zeynalova,
Elxan Məmmədov adına
tam orta məktəbin direktoru

Heydər Əliyev ürəklərdə yaşayır

Nadir şəxsiyyət

Tarixdə irəlini görmək, gələcəyi proqnozlaşdırmaq çox nadir bir duyğudur. Bu, heç də bütün siyasətçilərdə, dövlət xadimlərində olmur. Bu tanrı vergisidir. O xalqlar xoşbəxtidir ki, onun bu cür tanrı tərəfindən seçilmiş liderləri, şəxsiyyətləri olur. Bu cəhətdən Azərbaycan xalqının bəxti gətirdi. Ona görə bəxti gətirdi ki, onun da qismətinə yüksək analitik düşüncə tərzinə, yüksək intellektə, hərtərəfli biliyə, fenomen yaddaşa malik Heydər Əliyev kimi bir şəxsiyyət düşdü.

Heydər Əliyev təkcə yuxarıdakı keyfiyyətlərinə görə deyil, həm də öz millətinə, xalqına, ölkəsinə olan güclü sevgisi, məhəbbəti, sədaqəti ilə başqa liderlərdən seçilirdi. Məhz bu sevgi idi onu 1990-cu ilin 20 yanvar hadisələrindən sonra meydanlara gətirən. O ağır günlərdə Ulu Öndərin bu cəsarətli addımı qırılmış ümidlərə işıq tutdu. Azərbaycan xalqı birdəfəlik dərk etdi ki, o heç də başsız, tək deyil. Onun bütün dünyanın tanıdığı, şəxsiyyətinə hörmət bəslədiyi Heydər Əliyev kimi oğlu var.

Uzaqqörən bir insan olan Heydər Əliyev irəlini görərək yaxşı bilirdi ki, bu dar gündə onun yeri xalqının ynında, mübarizənin ön cərgələrində olmalıdır. Onun Azərbaycana qayıdışı, fəal

siyasətə qoşulması Azərbaycan milli azadlıq hərəkatının yeni bir dalğa ilə yüksəlməsinə, istiqamət almasına mənəvi təkan verdi.

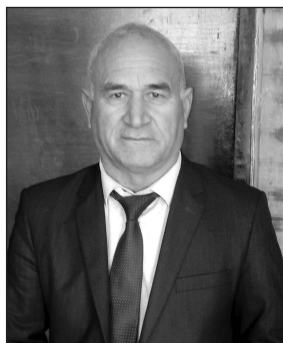
O böyük insanın Azərbaycan xalqı və bütövlükdə türk dünyası üçün etdiklərini yazmaq üçün bir insan ömrü bəs etməz. O, xalqımızı qaranlıqlar dünyasından işıqlı bir dünyaya çıxardı. Özü dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan dünyaya bir günəş kimi doğdu.

Bu gün biz insanlar azad, firavan yaşayır, yarıdırıq. Ancaq o ağır keçmişimizi, aclıq, səfələtlə keçirdiyimiz günləri də unutmamalıyıq. Unutmamalıyıq ki, bu gündü müstəqilliyimiz, iqtisadi və siyasi qüdrətimiz, regionun ən güclü dövləti olduğumuz

üçün o böyük şəxsiyyətə, millət atasına, millət babasına borc-luyuq. Bu borcu isə öz əməyimizlə, dövlətə və dövlətçiliyimizə sədaqətimizlə qaytara bilərik.

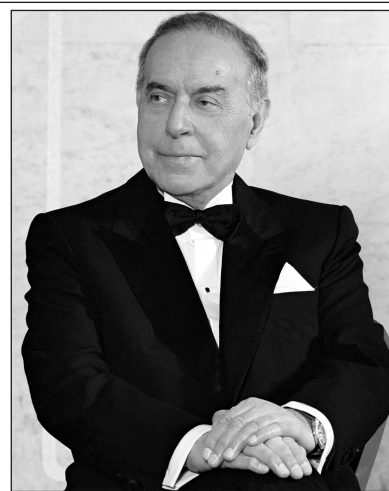
Fransanın sabiq prezidenti Jak Şirak onun fəaliyyətini, şəxsiyyətini aşağıdakı kimi qiymətləndirmişdir:

“Bu qeyri-adi şəxsiyyət Azərbaycanı çiçəklənmə yoluna gətirib çıxarmışdır. Müxtəlif görüşlərimiz zamanı, xüsusilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında müzakirələr apararkən, münaqişənin sülh yolu ilə həllində onun cəsarətini, müdrikliyini və qətiyyətini yüksək qiymətləndirdim.”

Eldar Cəfərov,
Dövlət texniki nəzarət
müfəttişliyinin
Tovuz rayon şöbəsinin
rəisi

Heydər Əliyev Cənubi Qafqazda uzun müddət ərzində ən əsas şəxsiyyət olmuşdur. Bu günlərdə Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycanın bəhrələndiyi dostluq əlaqələrinin qurulmasında və Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunmasında onun şəxsi səyləri həyatı əhəmiyyət daşımışdır. Məhz onun rəhbərliyi altında Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycan, Əfqanıstan və İraqdakı əməliyyatlar da daxil olmaqla, terrorizmə qarşı mübarizədə tərəfdaş olmuşlar. Dağlıq Qarabağ faciəsinin sülh danışıqları vasitəsilə ədalətli və uzunmüddətli həllinə nail olmaq sahəsində onun nümayiş et-

Dünya Heydər Əliyev haqqında

dirdiyi qətiyyət regionda sülh və sabitliyin saxlanmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. Eyni zamanda, onun mövqeyi və göstərdiyi səylər Azərbaycanın iqtisadi inkişafını möhkəmləndirən böyük həcmli xarici sərmayələrin cəlb olunmasında əsas rol oynamışdır. Bu nailiyyətlər milyonlarla azərbaycanlının həyatını yaxşılaşdırmış və Azərbaycanın iyirmi birinci əsrə müasir dövlət kimi daxil olmasına imkan yaratmışdır.

Corc BUŞ
Amerika Birləşmiş Ştatlarının
Prezidenti

ud olan güclü əlaqələrin təməlini qoydu. Fəxr edirik ki, Britaniya şirkətləri tərəfindən qoyulan böyük sərmayələr vasitəsilə Birləşmiş Krallıq Azərbaycanın gələcək tərəqqisinə töhfələr verir.

Toni BLEYER
Böyük Britaniyanın Baş naziri

Heydər Əlirza oğlu Azərbaycan Respublikası üçün, MDB-nin inkişafı üçün, Qazaxıstan və Azərbaycan xalqlarının çoxəsrlik dostluğunun möhkəmlənməsi üçün çox işlər görmüşdür.

Nursultan NAZARBAYEV
Qazaxıstan Respublikasının
Prezidenti

Bütün dünyada layiqli hörmət və böyük nüfuz qazanmış görkəmli dövlət xadimi həyatdan getmişdir. Uzun illər ərzində Heydər Əlirza oğlu Əliyevin səmərəli fəaliyyəti xalqlarımızın ümumi tarixi ilə bilavasitə bağlı olmuşdur. O, Rusiya və Azərbaycanın strateji tərəfdaşlığının təməlini qoymuş, dostluğumuzun və qarşılıqlı anlaşmamızın möhkəmlənməsinə böyük şəxsi töhfə vermişdir.

Onun vəfatı Müstəqil Dövlətlər Birliyi, bütün beynəlxalq birlik üçün əvəzsiz itkidir.

Vladimir PUTİN
Rusiya Federasiyasının
Prezidenti

Bu qeyri-adi şəxsiyyət Azərbaycanı çiçəklənmə yoluna gətirib çıxarmışdır. Müxtəlif görüşlərimiz zamanı, xüsusilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında müzakirələr apararkən, münaqişənin sülh yolu ilə həllində onun cəsarətini, müdrikliyini və qətiyyətini yüksək qiymətləndirdim.

Jak ŞIRAK
Fransa Respublikasının
sabiq Prezidenti

Heydər Əliyev Azərbaycanın böyük lideri idi. O, böhranlar dövründə öz ölkəsinə sabitlik gətirdi. Azərbaycan xalqı onun qoyduğu irs ilə fəxr edə bilər.

Onun Prezident kimi fəaliyyəti dövründə ölkələrimiz arasında münasibətlərdə tərəqqi yarandı və Azərbaycan Avropa ilə əlaqələrini daha da yaxınlaşdırdı. Onun 1998-ci ilin iyulunda Britaniyaya uğurlu səfəri, xüsusilə də, Dauninq küçəsi 10 ünvanında yerləşən iqamətgahında bizim görüşümüz yaxşı yadımdadır. O, Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında hazırda mövc-

Beynəlxalq aləmdə tanınmış siyasətçi, Çin Xalq Respublikasına dostluq münasibəti bəsləyən, Çin xalqının qədim dostu olan cənab Heydər Əliyev Çin-Azərbaycan dostluq münasibətlərinin inkişafında böyük rol oynamışdır.

Xu SZİNTAO
Çin Xalq Respublikasının Sədri

Uzaqqörən və istedadlı idarəçiliyi sayəsində Azərbaycanın hər sahədə inkişaf etməsinə və bugünkü nüfuzlu mövqeyə çatmasını təmin edən Heydər Əliyevi şəxsən tanıdığımıza görə böyük şərəf və xoşbəxtlik hissləri keçirirəm.

Azərbaycanın əmin-amanlığı və çiçəklənməsi üçün göstərdiyi səylərlə yanaşı, Heydər Əliyev bütün Qafqaz bölgəsinin sülhün bərqərar olduğu bir məkana çevrilməsi istiqamətindəki fəaliyyəti ilə də daim xatırlanacaqdır.

Heydər Əliyevin dəyərli töhfələri ilə başlanmış müştərek layihələr dost və qardaş dövlətlərimizi bir-birinə daha da yaxınlaşdıraraq, ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin sarsılmaz təməllər üzərində qurulduğunu bir daha sübut etmişdir.

Əhməd Nəcdət SEZƏR
Türkiyə Respublikasının
sabiq Prezidenti

Mərhum Heydər Əliyev Azərbaycanın xoşbəxtliyi və firavanlığı, bölgədə və dünyada sülh naminə göstərdiyi fəvqəladə xidmətlərlə türk və dünya tarixində şərəfli yer tutmuşdur.

Rəcəb Tayyib ƏRDOĞAN
Türkiyə Respublikasının
Prezidenti

(davami 5-ci səhifədə)

O, bizim güvən yerimiz idi

Hər il dekabr ayının 12-sini təkcə Azərbaycan xalqı deyil, bütün dünyanın görkəmli siyasətçiləri, iş adamları, mədəniyyət, incəsənət xadimləri böyük itkinin baş verdiyi gün kimi xatırlayırlar. Bu böyük itki ümummillə liderimiz, ulu öndərimiz Heydər Əliyevin uzun illər şərəf və ləyaqətlə xidmət etdiyi Azərbaycan xalqına vida etdiyi, əbədiyyətə qovuşduğu gündür.

O böyük itki təkcə azərbaycanlıları deyil, bütün türk dünyasını sarsıtdı. Çünki bu böyük şəxsiyyətin simasında bütövlükdə türk dünyası öz liderini itirdi. O, təkcə bizə deyil, bütün dünyaya gerekli olan, nadir, unikal, fitri istedadla malik nadir şəxsiyyət idi.

Tanrı ona elə bir fitri istedad, uzaqqörmə qabiliyyəti vermişdi ki, o bütün dünyada gedən siyasi prosesləri görür, baş verə biləcək hadisələri proqnozlaşdırır və qabaqlayırdı. Nəhəng siyasətçi Heydər Əliyev öz analitik

düşüncə tərzini, çətin, kritik anlarda öz soyuqqanlılığını saxlamaq qabiliyyəti ilə dünya liderləri arasında seçilirdi.

Türkiyə Respublikasının sabiq Prezidenti Əhməd Nəcdət Sezər onun şəxsiyyətinə böyük qiymət verərək yazırdı: “Uzaqqörən və istedadlı idarəçiliyi sayəsində Azərbaycanın hər sahədə inkişaf etməsinə və bu gündü nüfuzlu mövqeyə çatmasını təmin edən Heydər Əliyevi şəxsən tanıdığımıza görə böyük şərəf və xoşbəxtlik hissləri keçirirəm.

Azərbaycanın əmin-amanlığı və çiçəklənməsi üçün göstərdiyi səylərlə yanaşı, Heydər Əliyev bütün Qafqaz bölgəsinin sülhün bərqərar olduğu bir məkana çevrilməsi istiqamətindəki fəaliyyəti ilə də daim xatırlanacaqdır.

Heydər Əliyevin dəyərli töhfələri ilə başlanmış layihələr dost və qardaş dövlətlərimizi bir-birinə daha da yaxınlaşdıraraq, ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin sarsılmaz təməllər üzərində qurulduğunu bir daha sübut etmişdir.”

Heydər Əliyevin türkçülük, azərbaycançılıq, dünya xalqlarının həmrəyliyi kimi bəşəri idey-

aları bu gün də öz aktuallığını itirməmiş, əksinə onun siyasi varisi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən ləyaqətlə davam etdirilir.

Bu gün bütün dünya multikulturalizm sahəsində Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətləri öyrənir, təhlil edir və əldə rəhbər tutur. Vaxtilə Ulu Öndərimiz də dünya mədəniyyətlərinin qovuşması, bəşəri ideyaların hər bir xalqın həyatına daxil olması kimi vacib məsələləri daima diqqət mərkəzində saxlayırdı. İndi bu ideyalar cücərir, boy atır və inkişaf edir.

Elşən Böyükkişiyev,
Tovuz RIHB-nin
Qədirli-Cilovdarlı
İƏD üzrə nümayəndəsi

Heydər Əliyev ürəklərdə yaşayır

Dünya Heydər Əliyev haqqında

(əvvəli 4-cü səhifədə)

Heydər Əliyevin Azərbaycanın inkişafında və ölkələrimiz arasında əlaqələrin gücləndirilməsində əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. 1998-ci ilin iyul ayında Birləşmiş Krallığa səfəri zamanı onunla olan görüşümüzü çox yaxşı xatırlayıram.

Kraliça II ELİZABET

Cənab Heydər Əliyevin regional sülh və dostluğa nail olunması, iki dost, qardaş ölkə olan İran İslam Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında əlaqələrin dərinləşdirilməsi yolunda xidmətləri heç vaxt xatirələrdən silinməyəcəkdir. Onun keçən il İran İslam Respublikasına çox səmərəli səfəri ölkələrimizin əlaqələrində dönüş nöqtəsi olmuşdur.

Seyid Məhəmməd XATƏMI

İran İslam Respublikasının Prezidenti

Hörmətli siyasətçi və dövlət xadimi kimi Heydər Əliyevin adı və nüfuzu Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq birlikdə qazandığı layiqli yerlə qırılmaz surətdə bağlı olacaqdır.

Biz müasir beynəlxalq gerçəklik şəraitində Bolqarıstan-Azərbaycan dostluq münasibətlərinin inkişafına və möhkəmlənməsinə Heydər Əliyevin böyük şəxsi töhfəsini yüksək qiymətləndiririk.

Georgi PIRVANOV
Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti

Onun adı doğma torpaqla qırılmaz surətdə bağlıdır. Müstəqil və suveren Azərbaycanın çiçəklənməsi və tərəqqisi, ölkədə ictimai-siyasi vəziyyətin sabitləşməsi və regionda yorulmadan möhkəm sülh axtarışı Heydər Əlirza oğluna bütün dünyada yüksək nüfuz və səmimi hörmət qazandırmışdır. Onun işləri və xidmətləri qədərbilən Azərbaycan xalqının və bütün xoşməramlı insanların xatirəsində əbədi yaşayacaqdır.

Emoməli RƏHMƏN
Tacikistan Respublikasının Prezidenti

Qırğızıstanda Heydər Əlirza oğlunu müstəqil Azərbaycanın təşəkkülünə və inkişafına misilsiz töhfə vermiş görkəmli dövlət xadimi, dünya miqyaslı siyasətçi kimi yaxşı tanıyırdılar.

Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası müstəqil inkişaf yolunda böyük uğurlar qazanmış, dünya birliyinin tanınmış və hörmətli üzvü olmuşdur. Heydər Əlirza oğlu özünün bütün istedad və müdriqliyini, Vətənə məhəbbətini, əməksevərliyini və fədakarlığını Azərbaycanın tərəqqisi işinə həsr etmişdir.

Əsgər AKAYEV
Qırğızıstan Respublikasının sabiq Prezidenti

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycan Respublikası son illər dünya birliyində layiqli yer tutmuşdur. Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu, iqtisadi islahatların uğurla həyata keçirilməsi sahəsində görülən işləri diqqətlə izləyir və onları dəstəkləyirəm.

II İohan Pavel Roma papası

Mərhum Heydər Əliyevin müdrik və uzaqqörən idarəçiliyi sayəsində Azərbaycan bu gün xarici siyasətində etibar və sabitlik amili kimi çıxış edən, iqtisadi inkişaf və sosial rifah yolunda möhkəm addımlarla irəliləyən, beynəlxalq birliyin nüfuzlu bir üzvü kimi etibarlı mövqeyini gündən-günə təmin etməkdə olan ölkədir. Azərbaycanın bu gün yürütdüyü uğurlu və tarazlaşdırılmış xarici siyasətinin memarı olan Heydər Əliyevi itirməyimiz tarixi və mədəni tellərlə bir-birinə bağlanmış olan xalqlarımızı dərinəndən kədərləndirmişdir.

Abdullah GÜL
Türkiyə Respublikasının sabiq Prezidenti

Rusiya üçün Heydər Əlirza oğlu Əliyev tarixə XXI əsrdə hərtərəfli Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin, iki dövlətin strateji tərəfdaşlığının möhkəmlənməsinin əqidəli və fəal tərəfdarı kimi daxil olmuşdur.

Vyaçeslav TRUBNIKOV

Rusiya Federasiyası xarici işlər nazirinin birinci müavini Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dərin kökləri olan tarixi və mədəni bağlar vardır. Hörmətli Əliyev tarixdən gələn bu bağların yenidən canlandırılması və Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin inkişafı üçün fəvqəladə səylər göstərmişdir.

Bülənd ECEVİT
Demokratik Sol Partiyasının Sədri

Heydər Əliyev və gənclər siyasəti

Bizim bu günkü gəncliyimiz sağlam düşüncəli gənclikdir, vətənpərvər gənclikdir, xalqını, millətini sevən gənclikdir... Gənclərimiz mükəmməl təhsil almalı, həyatı dərinəndən öyrənməli, dünyada gedən prosesləri bilməlidir. Lazımı fəaliyyət göstərərək öz xalqına, dövlətinə xidmət etməlidir.
HEYDƏR ƏLİYEV

Gəncliyimizin sağlam ruhlu, savadlı, yüksək mənəvi tərbiyəyə malik olması dövlət üçün önəmli məsələlərdəndir. Cəmiyyətin aparıcı təbəqəsi gənclədirsə, deməli, inkişaf və inqarasiya məhz onlarla bir addımlayır. Gələcəyini düşünən hər bir cəmiyyət gənclərə qayğı göstərir, bununla da, əslində özünün xoşbəxt və firavan gələcəyinin təmin olunması istiqamətində mühüm addımlar atır. Bu məlum həqiqəti Azərbaycanda hamıdan yaxşı bilən və həyata keçirilməsi üçün lazımlı tədbirləri görən yeganə bir insan var idisə o da Heydər Əliyev idi.

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev ölkədə gedən demokratik islahatlara və insan hüquqlarının qorunmasına həmişə diqqət yetirirdi. İctimai-siyasi, mədəni həyatımızın müxtəlif sahələrində sistemli islahatlar aparan böyük öndərimiz bütün bu proseslərdə gənclərin roluna xüsusi diqqət yetirirdi. Müxtəlif qurumlarda, dövlət idarələrində, siyasi və iqtisadi sahələrdə gənclərin fəal iştirakını təmin edirdi.

Heydər Əliyev gənclərlə bağlı məsələləri həmişə öz siyasətinin əsas tərkib hissələrindən biri hesab edib. Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdə respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrdə yüzlərlə yeni tədris ocaqları, gənclik mərkəzləri, hərbi məktəblər açılmış, minlərlə azərbaycanlı gənc keçmiş SSRİ-nin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almış, müasir ixtisaslara yiyələnmişdir. Heydər Əliyevin şəxsi təşəbbüsü və qayğısı sayəsində o zamanlar Sovetlər İttifaqının 50-dən artıq iri şəhərinin 170 nüfuzlu ali məktəbində bütövlükdə 80-dək sahəni əhatə edən 150 ixtisas üzrə 15 mindən çox azərbaycanlı gəncin ali təhsil alınmasına, yüksək ixtisaslı mütəxəssis kimi hazırlanmasına imkan və şərait yaradılmışdır. Azərbaycan gənclərinin I forumunda bu barədə danışan ölkə rəhbəri demişdir: "Bütün bunların hamısı o vaxtlar Azərbaycanın gələcəyi üçün yeni-yeni mütəxəssislər hazırlamaq məqsədi daşımışdır. Bu işə biz hələ 70-ci ildən başlamışdıq. Mən bu gün çox məmnuniyyət hissi ilə qeyd edirəm ki, bu, şəxsən mənim təşəbbüsləmlə olmuşdur. Mən hələ o vaxtdan ölkəmizin gələcəyini düşünürdüm".

Sovet hakimiyyəti illərində ümummilli liderimiz yüzlərlə Azərbaycan gəncinin ittifaqın bir çox böyük və mərkəzi şəhərlərində təhsil almalarına şərait yaratmışdır. Bu gənclər keçmiş SSRİ-nin aparıcı ali məktəblərinə müxtəlif ixtisaslar üzrə ali təhsil almağa göndərilir və savadlı kadr kimi vətənə qayıdaraq fəaliyyət göstərməyə başlayırdılar. Həmin gənclərin böyük bir qismi bu gün müstəqil Azərbaycan Respublikasının dövlət quruculuğunda yaxından iştirak edir, hüquq-mühafizə orqanlarında rəhbər vəzifələrdə çalışır, elmimizin, səhiyyəimizin, mədəniyyətimizin inkişafında əvəzsiz xidmət göstərirlər.

1988-ci ildən 1993-cü ilə qədər ölkə gəncliyi ictimai-siyasi proseslərdən kənarda qalmışdı, onun potensialı lazımcına qiymətləndirilmirdi. Ölkədə

gənclər siyasəti, demək olar ki, unudulmuşdu. Müxtəlif qrupların hakimiyyət uğrunda çekişmələrində yeniyetmələrin potensialından sui-istifadə halları gəncliyin mənəvi-psixoloji böhran vəziyyətinə düşməsi ilə nəticələnmişdi. Lakin, Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə gəlməsindən sonra bu vəziyyət kökündən dəyişdi. Belə bir məqamda hakimiyyətə qayıdan Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev ilk görüşünün məhz gənclərlə keçirdi. 22 sentyabr 1993-cü ildə Respublika Ali Sovetində gənclərin nümayəndələri ilə görüşündəki çıxışında onlara dərin inam bəslədiyini ifadə etdi. Onun "Azərbaycanın bugünkü gələcəyi bütövlükdə sağlam düşüncəli gənclərdir" -sözləri hər kəsin həyat dəvzinə çevrildi.

Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin bu sahədə həyata keçirdiyi siyasət gənc nəslin mənəvi-əxlaqi tərbiyyəsinin gücləndirilməsinə, sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına və zəngin elmi potensialın yaradılmasına xidmət edirdi. Heç də təsadüfi deyildir ki, Heydər Əliyev hər zaman gənclərə qayğı ilə yanaşır, onların problemlərini həll etməyə çalışırdı.

Gənclərin ictimai-siyasi həyatda fəallığını artırmaq üçün həyata keçirilən Dövlət Proqramının təbii, idarəetmə orqanlarında gənc mütəxəssislərə üstünlük verilməsi Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş gənclər siyasətinin uğurlu nəticəsidir.

Ölkəmizdə gənclərlə iş sahəsində mühüm tədbirlərin keçirilməsi Ulu Öndərin adı ilə bağlıdır. 1993-cü ildə xalqın istəyi ilə hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyevin diqqət yetirdiyi mühüm istiqamətlərdən biri də gənclərlə iş olmuşdur. Həyata keçirilən gənclər siyasətinin başlıca məqsədi milli dəyərlərə söykənən, vətəninə, xalqına bağlı olan müasir düşüncəli gənc nəslin formalaşdırılması, bu gəncliyin potensialından dövlətin inkişafı naminə istifadə edilməsidir. Ölkədə demokratik prosesin sürətlənməsi ərəfəsində gənclərin təşkilatlanması məqsədi ilə dövlət başçısı tərəfindən 1994-cü il 26 iyul tarixində Gənclər və İdman Nazirliyinin yaradılması barədə Fərman imzalandı. Bununla da dövlətin gənclərlə bağlı siyasəti vahid mərkəzdən idarə olunmağa başladı. Ulu öndərimizin gənclərlə çoxsaylı görüşü, onlara etdiyi dəyərli tövsiyələr gənclərin ümummilli maraqlar və dövlət mənafeyi ətrafında birləşmələrinə xidmət edirdi. Bunun məntiqi nəticəsidir ki, 1996-cı ilin 2 fevralında Azərbaycan Gənclərinin Birinci Forumu keçirildi. Forumda gənclər və idman siyasəti sahəsində görülən işlərdən, gəncliyin qarşısında böyük məsuliyyətin dayandığından danışan Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan gəncliyinin daha uğurlu sabahına inandığını vurğuladı. Həmin dövrdə gənclərin problemlərinin həllini təmin edən fərmanların imzalanması, qanunların qəbul edilməsi, gənclərin dövlət quruculuğuna fəal cəlb olunması dövlətin gənclər siyasətinə mühüm töhfə verdi. Bununla da Azərbaycan gəncliyi

nin tam hüquqlu vətəndaş kimi öz gələcəyinə sahib çıxması və ona göstərilən ehtimadı doğrultmağa çalışması üçün bütün şərait yaradıldı. Ümummilli Liderimizin 1997-ci il 2 fevral tarixində imzaladığı Fərmana əsasən həmin tarix "Azərbaycan gəncləri günü" elan edilmişdir. 1996-2002-ci illərdə qəbul olunmuş "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında", "Azərbaycanın gənc istedadlarına dövlət qayğısı haqqında", "Gənc istedadlar üçün xüsusi təqaüdlərin təsis edilməsi haqqında", "Dövlət gənclər siyasəti haqqında" qərarların, habelə "Gənc ailə" proqramı, "Gənclərdə vətənpərvərlik və vətəndaşlıq hisslərinin yüksəldilməsi haqqında", "Ordudan tərxis olunmuş gənclərin məşğulluğu" dövlət sənədləri bu baxımdan təqdirdə layiqdir. Gəncliyə göstərilən dövlət qayğısı, onlarla bağlı qəbul edilən qərarlar gənc nəslin xoşbəxt gələcəyinə hesablanan addımlar idi. Heydər Əliyevin qayğı və məcburi köçkün tələbə gənclərə göstərdiyi qayğı onun bütün ölkə vətəndaşları qarşısında göstərdiyi əvəzolunmaz xidmətlərinin tərkib hissəsidir. Fərəh hissi ilə deyə bilərik ki, bu gün də dövlətimiz gənclərə xüsusi diqqət və qayğı göstərir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin gənclər siyasəti onun layiqli davamçısı, dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilir. Bu siyasət idmana göstərilən dövlət qayğısı ilə də öz əksini tapır. Təbii ki, bu yönümlü siyasət Azərbaycanın milli genofondunun qorunması, habelə, gəncləri vətənpərvər ruhda tərbiyə etmək zərurətindən meydana gəlmişdir.

Rayonumuzda da gənclər xüsusi fəallığa malikdir. Ulu öndərin irsinə bağlılıq, möhtərm prezidentimiz İlham Əliyevin apardığı siyasətə sdaqətlik hər bir gəncimizin həyat proqramına çevrilmişdir.

Son on ilə yaxın müddətdə rayonumuzda görülən işlər, xüsusilə də gənclərin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsindəki böyük irəliləyiş deməyə əsas verir ki, getdiyimiz yol uğurlu və işiqldir.

Aytəkin Müseyibova,
N.Tusi adına təbiət və texniki təmayüllü məktəb liseyin müəllimi

40 eşşəyin sağına gəlməyi

Uşaqkən fikir verib görmüşdüm ki, bir qazanıb beş xərcləyəni, bol əlli-bol bostanlı olanı və ürəyi atlanaraq imkanından artıq hərəkət eləyəni nəzərdə tutub nənəm Xanxanım Murğuz həmişə deyərdi ki, qadasın aldığımin elə bil, 40 eşşəyi sağına gəlir. Uşağıydım, başa düşmürdüm ki, bu uzunqulağı sağıb neynəyəsidilər, axı?! Həm də qulağım çalmışdı ki, ötenlərdə nəsində ciyər xəstəliyi olana, ya ananın döşünə süd gəlməyəndə və ya yeni doğulana öz anasının südünü vermək məsləhət görülməyəndə (indiki yanaşma ilə ananın südü viruslu olanda) uşağa bir müddət eşşək südü verərmişlər. Ona görə də elə bilirdim ki, kişi o qədər varlı-hallıdı ki, həmin o heyvandan 40-ı birdən sağılıb ehtiyacı olana paylanır. Xəyallanırdım, ancaq bir yana çıxarda bilmirdim. İndi peşmanlayıram ki, niyə babam danəndə Qəşəm kişidən bunun mənasını vaxtında soruşub öyrənmədim.

Sonralar oxudum ki, əcdadlarımız ata həddən çox bağlı olublar. “At igitin qardaşdı, at muraddı” deməkləri bir yana, öten sabiqələrdə atın südündən də bolluca istifadə ediblər... Bu eşşəyin sağına gəlmə məsələni də hər dəfə eşitdikcə elə hey məni düşündürürdü. Etnoqrafiyamızla, köç mədəniyyətimizlə, elat həyatıyla yaxından maraqlanandan sonra bunun açmasını tapdım.

Bizim Şəmsəddin sultanları çox qüdrətli olublar. Onların xalq naminə gördükləri işi yazıb gələcək nəsillərə ötürmək boyun borcumuzdur. Sağlq olsun! Təkcə bir tarixi yada salmaq kifayətdir ki, bizim xan və sultanların qüdrəti haqqında təsəvvür yaransın. Bizim Şəmsəddin sultanı Səlim xan hələ XVII əsrin əvvəllərində Gürcüstandakı indiki Axalkələk və Axalsixi rayonlarını, Barjomini Şəmsəddinlə birləşdirmişdi. Sonra I Səfi şahın dövründə Gürcüstanın Kaxetiya vilayətinin idarə olunması da Səlim xana tapşırılmışdı. Hələ bir müddət Gəncə xanlığını da Şəmsəddin sultanları idarə etmişdilər.

XVIII əsrin axırlarında bizim Ali sultana Gəncə xanlığının rəhbərliyi tapşırılanda Cavad xanın qadını Şükufə xanımın tədbirli hərəkəti nəticəsində mərd adam olan Ali sultan(bizim insanlar öz mərdliyi, nəcibliyi və gözütöxlüğü ilə həmişə seçiliblər) xanlıqdan imtina edir və Cavad xanı Gəncə xanı kimi qəbul edərək onun naibi olmağa razılaşıır. Qardaşı Nəsim sultan isə Şəmsəddin sultanlığını idarə edir... Aranlı-yaylaqlı olan ellərimizin, eləcə də sultanlarımızın varı yayda dedə-baba halal yaylaqlarımız olan Şah dağında, Murğuz dağının yaylaqlarında bəslənərdi. Onların qara sürülərinin, saysız naxırlarının məhsulu yığıb-yığışdırmaqla başa gələsiydimi? Gəlinlər, sağıcılar əllərində quplu mis sərniclə, qollarında boz çatı inəklərə yaxınlaşıb duz yaladıb sağına başladılar. Hey bir ucdan sərniclər satıllara, qalaylanıb gümüş kimi par-par parıldayan qulplu iri qazanlara boşaldırdı. Sağın bəreketləndikdən sonra süddən götürülən götürülər, yavanlıq eləmək üçün həmin süd ocağa asılardı. Sonra da bişirilib düşürülərdi. Qalanlarsa tulluqlara doldurulub südü ayağı dincə-əməl yerinə aparmaq üçün arxaca-sağın yerinə gətirilmiş qatır və eşşəklərə yüklənərdi. Yüklü eşşəklər Murğuzda Sajayaqdananda aşağı yola salınaraq Axıncının sol qıyısında gursulu Keşkeçi bulağında (Qoşanoy) qurulmuş yağ zavoduna göndərilərdi. Eşşəklər həm də Kamal dağından, Göydağdan, Alataladan yükünü tutardılar. Şah dağının Çətin dərəsində, Keçi dərəsində, Qaranlıq dərədə, Pir boynunda da arxaclara gətirilən eşşək və qatırlara süd yüklənilib Hüer dərəsində Zəyəmin sağ qolu Hüer çayının suyu ilə işləyən yağ-pendir zavoduna göndərilər, süddən pendir və qatıq çalınar, sonra da yağ çalxanıb yağı yağ, ayrı-

nı da ayrınlıq olarmış.

Adamlar sərhəsab eləyirmiş və söyləməyə görə sultanın, sonra da Öysüzlü bəylərinin mal-qoyun sağınına gündəlik 40 eşşəyi gedib südü tulluqlarla yaylaqdan gətirərmiş. İstəyən-istəməyən doğra durarmış ki, bunun gör varı-halı nə qədərdir ki, çoban-çoluğa verdiyindən başqa təkcə bir öynə südü 40 eşşəyə yüküdür. Bax bu anlamda deyirlər ki, filankəsin sağına 40 eşşəyi birdən gəlir...

...O demək- bu demək Məmmədhusəyn sultanın, Nəsim sultanın, ya Qızıl Alının, ya Nəsim bəyin və Yusif bəyin varı-dövləti o qədərdir ki, 40 eşşəyi malının, qoyunun sağınına gəlir, sözü artıq bir zərb-məsələ və ideomatik ifadəyə çevrildi. Bu, artıq varına-dövlətinə güvənərək yeri gələndə lap bədxərclik eləyənə, ürəkli oturub duraraq səxavətli davranana da aid edil-məyə başlandı.

Allahyar bəy Zülqədərov isə o vaxt Av-

Baldan şirin olan

Dədə Ələsgərin bir deyimi var: “ləzzət verir bal qatanda qaymağa,

Onlardan da şirin olur narın üz.”

Yaddan çıxmamış deyim ki, xalq özününküleşdirdiyi bu sözü “Yaxşı olar bal qatanda qaymağa, Onlardan da şirin olur narın üz.”- kimi də söyləyib oxuyur.

Bunu ırfan ədəbiyyatımızın ən böyük nümayəndəsi ustad Aşıq Ələsgər mənim ələmində iki anlamda deyir. Birincisi, elat həyatına yaxşı bələd olanlar bilir ki, südü bişirib-düşürüb bir az soyuyub “dini çıxandan sonra” çalası ilə çalıb üstünü nisbətən qalın bir dəsmalla örtərlər ki, uyuşsun. Təntiyən olanda tələsik, kimisə ac qarına yola salmamaq üçün hələ bərkiyib qatıq olmamış o məhsulu kəsərlər. Burda süd daha südlüyündən çıxıb-hələ qatığa çevrilməyib, qaymağı tutmayıb, eləcə narın üz bağlayıb. O çox şirin olur, elə şirin ki, elə bil içinə nabat-qənd qatmışan. Bax bu anlam-

də var unudulmaq üzrədir. Çiyləmədən danışacağıq. Zövqlü-eşqli babalar damaq dadlarının qayğısına qalır, öz paşa könüllərini sevindirməyi bacarırdılar. Ürəkləri istəyəndə nəhrə yağı ilə şoru bir-birinə qatar, sonra da üstünə xama tökər, bir az da xub qarışdırar-çiyləmə hazırlayırdılar. Həmin o çiyləmə insana çox faydalı bir qidaya çevrilirdi. Ayrılıqda götürəndə yağda tutalım kalsium neçə vahidirsə, şorda bir miqdar idisə bu çiyləmədə bir dönüb olur 5-10. Orqanizmə lazım olan digər qiymətli kimyəvi elementlər də onun kimi.

İndi də daha bir ələdüşməz nemətdən danışaq. Yaylağın məlhəm havası, buz bulağı öz yerində, o incə könüllü çoban min il bundan irəli də, indiki dillə desək, dondurma düzəldə bilirdi. Dağın qaya kölgələrində, dərin dərələrdə və quzeylərdə qalıb xarlamış qarından xışmalayıb götürüb bir qaba yığardılar. Sonra da sürüdən südünü saxlayan qara qoyundan birini tutub cım-xırca yağ olan eydirməli südünü o qarın üstünə sağardılar. O köpüklü çiy südü qarla qarışdırıb qar körəməzi düzəldərdilər. Əllərinə düşsə, ürəkləri istəsə üstünə qənd də əzib tökərdilər... Bir para kəndlərdə bu “dondurmaya” qarbulaq da deyilərdi.

Axtarma motal

Hələ yaylağa çatmağa 2-3 mənzil var. Südü mayalayıb pendir çalır, sonra da kəsilməş təzə pendiri duzlayır, pendir duzunu alandan sonra basırılar dəriyə. Hər adamın da öz ustalığı vardı. Bəziləri pendiri əvvəl-əvvəl cılığa yığardı. Dərinin təmiz olan ət üzünə. Cılığda pendir tamam yetişərdi. Sonra dərinin tük üzünə pendiri yığıb içinə azacıq nor, ya şor qatıb, üstünə bir az xama, süd vurub motal basardılar. Motal! Bir deyil-beş deyil, Allah bəreket versin! Köç boyu özlərinə yük eləyib dağa çıxardası ha deyillər. Bəllədikləri bir yerdə torpağa basdırırlar ki, qayıdanbaş (qayıdışda) götürsünlər. Motal ola, torpaqda 3-4 ay qala-yetişə, köç gedəndə hər yan çəmənzar, yarpaq, meşə idi. Alısında qalandan sonra da həmin ağac-meşə libasını dəyişib, axtarıqlarını çətin tapır, bəzən heç tapmırlar. Qurd-quşa yem olub, ya ikiayaqlının birisi porsuq kimi eşib aparıbdı. Belə çətinliklə tapılan, qalıb torpaqda yetirən pendir bazarda da əl-əl axtarılır. Buna axtarma motal deyilir. Dədə Ələsgər:

Axtarma motalın, balın, qaymağın,

Zənbur çiçəyindən bal alı, dağlar.

-deyəndə yaylağın digər nemətləri ilə yanaşı, məhz bu “axtarma motalı” nəzərdə tuturdu. Bəzi başabəla ziyalılarımızsa uzun müddət vurğunu düzgün işlətməməklə “axtarma” sözünün mənasını felin əmr forması şəklində təqdim edirdilər. Təəssüf! Çox demişəm, televiziyalarda dəfələrlə söyləmişəm, mətbuatda çıxış etmişəm. İndi başa düşüb düzgün dəyənlərimiz, məşallah, artıbdı.

Bir də vardı qoyunlardan eydirmə ilə sağılanı. Elə qoyun olurdu ki, südünü qısıb balasına saxlayırdı. Sağınçı çobanlar həmin qoyunu sürüdən axtarıb tapar, cım-xırca yağ olan o eydirməni ayrıca bir qaba sağar və ayrıca da pendir çalardılar. Həmin buna da axtarma pendir və ondan dəriyə basılıb ağzı çiliklənən motala da axtarma motal deyilərdi.

Behruzər Rüstəmov.

Babalar belə söylərdi

ropadan gətirdiyi və yerli şəraitə yaxşı uyğunlaşan Hallavey cinsli inəklərini (yerli camaat buna qızıl inək deyirdi) yayda Öküz dağında saxlatdırardı və özü isə Keşikənddə-Keşikənddə (indiki Qoşabulaq) malikanəsində qalardı. Süd təzə-təzə qapısından yağ zavoduna çatdırıb deyər sarı torpaqdan bişirilmiş tünd və saxsı borularla kəmərkəkəndmişdi. Yaylaqda bəslənən naxırlardakı inəklərsə sağılıb südü satıl və qazanlara yığılaraq sağın bəreketləndəndən sonra gətirilən həmin tünd borulara boşaldılar və o saatca da təzə-təzə köpüklü süd Allahyar bəyin qapısındakı zavodun çəninə yığılarmış.

Qəribliyə düşən daş

Elimizdə bir deyim də var: “Yük əylməşə daş qəribliyə düşməz.” Min illər boyu elin köçü-qonu, ticarət, yük daşımaları qatır, at, dəvə, öküz, kəllə... həyata keçirilirdi. Fərmaşlara barxana qavqanlandı, xurcunlar, çuvalar doldurulub sicimlə bağlanıb at-qatıra yüklənəndən, dəvəyə yükü düzəldib hürgücünün arasına aşırılandan sonra yol başlanardı. Yoxuşa düşəndəmi, ya bir müddət gedəndən sonramı görərdilər ki, heyvanın belinə çataqlanmış yükün bir tərəfi əyilir. Ağzı səllənərək xurcun və fərmaş bağları ilə calın-çarpaz çitənmiş, ya çuvalda sicimlə ifcin çəkilib bağlanmış yükü təzədən açıb dağıtmazdılar (heç buna karvanda və köçdə gedə-gedə imkan da yoxuydu). Eləcə yerdən bir daş götürüb yükün əyən tərəfi düzələndə qədər qədərində o birisi tayda xurcunun, çuvalın, ya yük-barxananın üstünə, ya içinə tarazlıq üçün qoyardılar. Mənzil başına çatandan sonra isə daş kimin nəyinə lazım idi-tullayardılar bir kənara. İndi gör hansı kənddən, hansı diyardan, hansı vilayətdən götürülmüş əyən yükün tarazlığını düzəltməyə xidmət eləyən o daş gəlib haralara çıxdı?! Özü də tamam ayrı yerin bambaşqa süxurundan olan o daş buranından aydınca seçilib qərib-yad görünür.

Bax elə buna görə də deyirlər ki, yük əylməşə daş qəribliyə düşməz. Dağın-dərənin daşı yoxsa elə qaloğlu qal olub yerində qalasındı ki, qalasındı.

da narın üz ona deyilir. (Bəziləri də söyləyir ki, qaymaqla qatığın arasında olan o azacıq xamaya-üzə bənzəyən nazik təbəqəyə narın üz deyilir).

İkincisi, arı şanı doldurandan sonra pətəyin yuvacığının- “üşküklərin” hər birinin ağzını nazik və zərif mum təbəqəsi ilə möhürləyir. O möhürü kəsib götürməsən balı süzmək dünyasında mümkün olmaz. Arıçılar nazik mum bıçağı-qasığı ilə həmin möhürü-izolə materialını ehmalca kəsib götürərək ayrıca yığırlar. Yüz-yüz əlli kiloqram bal süzüb götürüləndə yarım kilo- bir kilo o üzdən-balın qaymağından ancaq yığmaq olur. Həmin o çox zərif mumu xatırladan və arının son məhsul olaraq şanın ağzına vurduğu, süzmə prosesində yığılıb götürülmüş o “möhürə” narın üz deyilir. Özü də arının həmin məhsulu baldan bir neçə dəfə qiymətlidir və anadangəlmə xəstəliklərin, bir çox sağalmaz dərhlərin əlacıdır. Hər arıçı da onu hələm-hələm satmaz. Türkcə aralarımız (türkün çarə bulunduğu zat) deyirdi ki, ağciyər xəstəliklərinin əlacı qaynar inək südü ilə balın o qaymağının- narın üzün qarışdırılıb içilməsindədir. Müalicəvi əhəmiyyəti öz yerində, şandan yığılaraq götürülmüş o narın üzün şirinliyi daha söyləməklə başa gələsi deyil.

Yeyənin, ləzzətini çəkənin xoşa halına!

Çiyləmə və qar körəməzi

Saxladıqları mal-qoyunun südündən bolluca istifadə eləyən nənə-babalarımız ondan cürbəcür yeməklər, ağartı məhsulları hazırlayırdılar. Onlar saymaqla başa gələsidirmi: qatıq, eymə qatığı, qatıq süzməsi, quru qatıq tutması, yoğurt, ayrıan, ayrıan süzməsi, dələmə, pendir, motal pendiri, axtarma motal, süd üzü, xama, qaymaq, süd qaymağı, süddüsümən, yağ, qarın yağı, kərə, çümürük, şor, nor, çor (həddən artıq qıcqırdılıb tündləşmiş ayrıan), körəməz, köç körəməzi, ağız, ketəməz, suluq, bulama, kəsmik, atlama, qurut, eydirmə, çal (dəvə südündən hazırlanan qidalı və sərinləşdirici içki), çiyləmə...

Bunların heç biri ilə işim yox. Azdan-çoxdan hazırlanması hamıya bəllidi. Eləsi

Elnarə Günəş,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

İzin ver, öyrədim özümə səni

Musa Yaqubun “Öyrətmə özünə, öyrətmə məni” şeirinə ithaf.

Sən qəlbinin qapısını bağlama,
İzin ver öyrədim özümə səni.
Sonrasını burax mənim ağlıma,
Öyrədəcəm dərdə, dözümə səni.
İzin ver, öyrədim özümə səni.

Sənin dərdlərinin ayaqları var,
Mənim də yaramın qaysaqları var.
Ayıra bilməzlər, nə haqları var?
Tutmamış oduma, közümə səni,
İzin ver, öyrədim özümə səni.

Getdi

Geri dön deməzlər özü gedənə,
O mənim həmdəyim olmadı getdi.
Gələndə bir dünya vermişdi mənə,
Apardı, heç nəyi qalmadı, getdi.

Düşünməzdim illər onu soyudar,
Özgə laylasına rahat uyudar.
Dedim məni yada salıb qayıdar,
O isə yadına salmadı, getdi.

Yaman incimişəm lal baxışından,
Mürgülü, yuxulu, kal baxışından.
Ögey, aciz, soyuqhal baxışından,
İncimış könlümü almadı, getdi.

Telli saz

Üç min illik dədəm Qorqud yadigarı,
Üz tuturuq yavaş-yavaş ona sarı.
Ozanların sarı simçün yazdıqları
Başqa bir ürekdir, başqa bir avaz,
Söz məqamı, söz dəmidir telli saz
Ruhumuzun məlhəmidir telli saz.

O Qopuzun bir budağı, balasıdır,
Nə qədər ki, dünya durur qalasıdır.
Söz divarlı mədəniyyət qalasıdır,
Möhtəşəm qalanı uçurmaq olmaz,
Muğamın ilk aləmidir telli saz
Ruhumuzun məlhəmidir telli saz.

Haqq eşqiylə yananların arxası,
“Qara donlu kafirlər”in qorxusu
Hər simindən gəlir tarix qoxusu,
Dəhşətimdir, sitəmidir, telli saz,
Ruhumuzun məlhəmidir telli saz.

Mizrabında möcüzələr bəslədi,
İnsanları cəsəmətə səslədi.
Bu İlahi sevgi deyil bəs nədir?
Min illərlə səslənsə də yorulmaz,
Əzəldən ruh aləmidir telli saz,
Ruhumuzun məlhəmidir telli saz.

Sənin

Sən mənim gözümlə içinə baxma,
Gözlərim yandırır gözünü sənin.
Lal su tək o, yana, bu yana axma,
Bu gediş azdırır özünü sənin

Baxışlar baxışdan sevgi doğurar,
Füsrət bilib şeytan səni çağırar.
Yandırır külünü göyə sovurar,
Tapmazlar bir qətrə közünü sənin.

Gərəyim deyildir indi bu qayğı,
Şübhəli təzimler, ısrarlı sayğı.
Yenicə köksündə böyüyən duyğu,
Mənə çatdırmasın ərzini sənin.

MEHMAN RASİMOĞLU

ÜZÜLÜR

Sənsiz keçən dövrəmin əzabından can üzülür,
İçim yanır, qovruluram, damarımdan qan üzülür.

Tək dərmanım, məşəqqətim, tək sivilcim, tək qəmimsən,
Sən gedəndən Günəş solur, Ay inciyr, Dan üzülür.

Ərşə qalxdım məhəbbətin qüdrətindən, usanmadım,
Ayrılığın caynağında səbr ümid, güman, üzülür.

Nə mən sənə dur söylədim, nə sən mənə dönüb baxdın,
Bir azarın güdazına sinəmdə sol yan üzülür.

Bircə an kərəm eylədin, qurutdun o göz yaşını,
Sənsiz gələn hər sabaha anbaan Mehman üzülür.

NƏ GƏZİR

Səndə insaf, məndə nəşə, cəhənnəmdə gül nə gəzir!
Şamda bəhər, qəmdə şəkər, eşq çağında il nə gəzir!

Süni həyat olan yerdə şair ölür an içində,
Zaman durur, dağ yarılr-bu üsyanda el nə gəzir!

Canda ümid talan oldu, dağ bələdi bağrımızı,
Sağlığında “can”-deməsə, ağlamağa dil nə gəzir?!

Yaman olduq, yalan olduq- gül, çiçəyə xar ələdik,
Duman olduq gözümüzdə, bizi yusun sell- Nə gəzir!

Daha üsyan etmə, Mehman, ömür qısa fəsl-i qışdı,
Baxarsanki, qış ortası bel bükülüb, tel nə gəzir!!!

DEMƏRƏM

Sən tək bir zalimə bir daha canan demərəm,
Ölərəm, öldürərəm! Eşqimi qurban demərəm.

Yanaram, kül olaram, üz çevirib mən nigara,
“Gəl gülüm, gəl qovuşaq, yandırır hicran”-demərəm.

Ataram daş-qaya tək cismimi dağdan aşağı,
“Ürəyim sənindir, etsənə cövlan”-demərəm.

Sönərsə gözlərimin nuru əgər kor olaram,
Səhrada lal gəzərəm “ol mənə ünvan”-demərəm.

Həsretin boğsa əgər hər gecə rüyada mən
“Görüşək, dərd bölüşək sənislə pünhan”-demərəm.

Dönüşün bayram edib əğyarı mehman eləsən
Səni şeytan bilərəm, isminə Mehman demərəm.

GÖZLƏYİRİK

Canda vicdan olmayanın dilindən “can!” gözləyirik,
Qan verən dost- aşnadan tökməyə qan gözləyirik.

Təbiət bəxş eləyib bülbülü gülzanı bizə,
Bizsə yayda, həm baharda yurda xəzan gözləyirik.

Kimki bizə yardım edir, əl uzadır, dəstək olur,
Bizlər onu dal qapıdan qovub yaman gözləyirik.

İnsan oğlu yaranışdan yaxşıyla pis rəftar edir,
Yamanların arxasınca düşüb iman gözləyirik.

Bu nə dünya, nə dövrəndi, Mehman, bəlkə sən biləsən?!
Xeyir döysə qapımızı, beyni duman gözləyirik.

GÖRÜRƏM

Yumuram gözlərimi rüyada canan görürəm,
Sevirəm, sevilmiyəm, könlümü viran görürəm.

Olmuşam giriftarı cəfası gen məhəbbətin
Ruhumu sönməz alov, cismimi vulkan görürəm.

Dalıram xam xəyala qəlbimə hicran ələnir,
Məşəqqətin əzabın ömrümə üsyan görürəm.

Əğyara tuş gəlmişəm yar eşqinin sorağında
Neçəki yar gəlməyib həsrəti mehman görürəm.

Bürümüş nadidə sevdə ruhunu, Mehman, əzəl,
Calansa canına can canını qurban görürəm.

İLTİMAS SƏMİMİ

KEÇMƏK MÜMKÜN DEYİL

Ötən günlərin ətəyindən
bək- bək yapışib,
Uşaqlıq illərimə qayıtmaq
istəyirəm.

Hayıf ki, arada bir qapı var,
Üstünə "keçmək mümkün
deyil" yazılıb.

DÜŞMÜR YERƏ

Səhərdən bəri,
göy quruldayır,
İldırım çaxır.
Göydən yağışdan
başqa nə bir ümid,
Nə də, bir təsəlli
düşmür yerə.

İÇİMDƏ QAR QOXUSU

Misra -misra, sətir-sətir darıxıram,
Bu da payız fəslə,
Qışa hələ var deyənlər,
İçimdə qar qoxusu, qış qorxusu.
Bu qışı da sənsiz,
Səssiz sükut içində...
Fəsil-fəsil darıxmağım,
Dönürəm yenə,
Məni qapıda küləyin,
Gətirdiyi yarpaqlar qarşlayır.
Ötən çağlarım kimi,
Əl çatmazsan

BAXMAQDADIR

Kimi döyür,
Kimi döyülür.
Kimi isə, ya uzaqdan,
Ya da, lap yaxından baxır.
Döyülən ilan -ılan qıvrılmasına,
Döyən qol işlətməsinə.
Döyən döyməkdə,
Döyülən, döyülməkdə,
Baxan isə, baxmaqdadır.

12.07.2016.

ULAYAR

Yorulduğum kimi,
Dolaşdığım
Bütün yollar yorular.
Şəhər
Küçə-küçə boşalacaq.
Nə gələn olacaq,
Nə gedən.
Parklar bomboş
Şam ağacları,
Sahibsiz it kimi ulayar.
Bir ürəyin dayandığı tək,
Dayanar bu yerlərdə zaman qatırı.
Nə minən olacaq,
Nə düşən.
Şam ağacları
Sahibsiz it kimi ulayar.

17.09.2016.

Bütün gözəlliklərlə insanların üzünə gülümsəyən Qovlar şəhər mərkəzi parkı... Çağlar suları ilə əsəblərə sakitlik bəxş edən, nəfis memarlıq üslubu ilə yaradılmış fəvvarələrin yanından ötüb kaşı səkilərlə parkın günbatarında uşaqlıq və ilk gənclik xatirələrimizi qoruyub saxlayan mədəniyyət evinə gəldik. Mövcudluğunun bir yaşını təzəcə arxada qoymuş Gənclər evinin və yüz yerlik uşaq bağçasının yanında kənarları bir qədər köhnə görünüşdə, ötən onilliklərin çox tarixi yığıncaqlarına şahid olan bu mədəniyyət evi daxilən həmişə qaynar olmuşdur. Sarayın elə qarşısında bizi salamlayıb xoşgəldin deyə bu gənc xanımların qaynar nəfəslərlə mədəniyyət evi öz gəncliyinə qayıtmışdır.

Onlar yaxın rəfiqələr kimi dördü də bir yerdə olurlar. Mədəniyyət evində, yaxud kitabxanada keçirilən tədbirlər zamanı da birlikdə çalışır, biri-birlərinə kömək edirlər. Gənclik qətiyyət, işgüzarlıq, təşəbbüskarlıq deməkdir. İşgüzarlıq bu gənc xanımların boylarına biçilib.

Mədəniyyət evinin direktoru Üzeyr Hüseynova İncəsənət Universitetinin sənətsünaslıq fakültəsini bitirib.

İxtisasca teatrşünasdır. Sənətinin vurğunu olan gənc xanım daim axtarırdı. Qovlar şəhər sakinlərinə mədəni xidmət göstərilir, onların bayramlarda və başqa əlamətdar günlərdə istirahətlərini mənalı keçirmələri üçün rəngarəng konsert proqramları hazırlanır. Bunlar barədə Üzeyr xanım dedi:

–İndi zaman başqadır. Bizdən əvvəlki mədəniyyət işçiləri fermalara, üzüm bağlarına gedər, kənd təsərrüfatı əməkçilərinə mədəni xidmətlər göstərər, məhsul bayramlarında xalqın qələbəsinə tərənnüm edərdilər. İndiki müstəqillik dövründə həmin qaynarlığı saxlamaq üçün müntəzəm axtarışlar aparırıq. Əlamətdar günlərimiz olduğu kimi, hüznü günlərimiz də var. Onların da ildönümlərini keçirməklə vətənə məhəbbət, düşməne nifrət hissi aşılamağa çalışırıq. Bu, böyüməkdə olan nəsil üçün çox vacibdir. Biz, müvəqqətidə olsa, nə qədər yaşayış məntəqələrimizi itirmişik. Yeni nəslin qan yaddaşında tarixi ata-baba torpaqlarımıza məhəbbət öz əksini tapmalıdır.

Hazırladığımız ədəbi-bədii kompozisiyalarda bunu əyani olaraq göstərməyə çalışırıq. İfaçılarımız tərəfindən oxunan mahnıların, ədəbi qiraətçilərimiz tərəfindən söylənilən şeirlərin əsasını bu mövzular təşkil edir. Bütün dedik-

lərimizi tamaşaçıları-mıza çatdırmaq üçün bədii özfealiyyət kollektivimiz var. Onlardan sintizator da ifa edən Rəfael Əliyev, saz solo ifaçıları Səxavət Novruzov, Duman Quliyev, Seymur Ələkbərov, Arzu Hümətova, qiraətçi Əbdürrəhman Bayramov, məktəbli Südəbə Aliyeva səhnəni tamaşaçıların alqışları altında tərk edirlər.

Müstəqil dövlətimiz, onun rəhbəri, hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyev mədəniyyətə, mədəniyyət işçilərinə daim diqqət və qayğı ilə yanaşır. Çalışırıq ki, biz də bu diqqət və qayğıya əməli işimizlə cavab verək.

–Şəhərin mərkəzində quruculuq və yeniləşmə işləri getdiyi üçün kitabxana da mədəniyyət evinə köçürüldü. Yəqin birlikdə işləyirsiniz.

–Əlbəttə. Hər ikisi mədəniyyətdir. Kitabxananın işi daha qaynadır. Oxucuların sayı da xeyli artıb.

–Başqa kitabxanalarda oxucu qıtlığından giley edilir. Qovlar şəhər kitabxanasında bu qaynarlıq nə ilə əlaqədardır?

Sualımızı kitabxanaçı Rəna Əsgərova cavablandırdı:

–Oxucu qıtlığından heç vaxt gileyimiz olmayıb. Daimi oxucularımız vaxtaşırı gəlirlər. Kitabxanamızın 14 min-dən yuxarı kitab fondu, 950

daimi oxucusu var. Əsasən gənclər bədii kitablara çox maraq göstərirlər. Yaşlılar da öz növbəsində, müntəzəm oxuyurlar. Tofiq Məmmədov adlı daimi oxucumuz xarici ədəbiyyatla daha çox maraqlanır. İlin əvvəlindən indiyə kimi 50-yə qədər kitab oxuyub. Gənclərin kitaba artan marağı daha sevincidir. Məktəblilərdən Nərim İsmayılova, Sayalı Hüseynova, Ülviyyə Novruzova və onlarla başqaları fəal oxucularımızdır.

Mədəniyyət və istirahət parkı daim qaynar olur. Bundan istifadə edib açıq havada kitab sərgiləri, görkəmli şair və yazıçılarımızın il dönümləri ilə əlaqədar stendlər və onların kitablarından ibarət sərgilər təşkil edirik. Bu da kitablara marağın artmasına səbəb olur.

–Bəs yaşlı nəsillə necə işləyirsiniz? Onların bəzi-ləri kitabxanaya gələ bilmirlər.

K i -
tabxananın
müdiri Əsmayə

Ələkbərova deyir:

–Yaşlı nəsle evlərində xidmət göstəririk. Seyyar kitabxanamız var. Onlar zəng edib hansı kitabı oxumaq istədiklərini bildirirlər. Biz də anketinə yazıb ünvanlarına aparırıq. Bəyaz Mustafayeva, Balaxanım Məmmədova belələrindəndir. Bundan başqa, kitabxanamızda ailə obonenti formasından da istifadə edilir. Onlardan Hümətovlar ailəsindən 4 nəfər, Hüseynovlar ailəsindən 5 nəfər, Məmmədovlar ailəsindən 4 nəfər kitabxanamızın ailəvi üzvləridir. Belə ailəvi üzvlərimizin sayı, hələlik, 20-dən artıqdır. Hətta, kitablarımız o qədər oxunur ki, vərəqləri getdikcə sıradan çıxır, səhifələri dağılır. Hər il nə qədər kitab çıxdığıdır. Onların əvəzinə latın qrafikası ilə çap edilmiş yeni kitablara alırıq. Fondumuzda 2600 adda belə kitab var. Yeni əlifba ilə təhsil almış gənclər belə kitablara oxuyurlar.

Burada Qovlar şəhər mədəniyyət evi və şəhər kitabxanasının işçilərindən ibarət səmimi bir kollektiv var. Həvalər soyuq olduğundan birçə otaq qızdırıb, hamısı orada otururlar. Kitabxananın oxucuları da buraya gəlir, oxuduqları kitablara qaytarır, yenisini aparırlar.

Bu səmimi kollektivin işini başqa kənd kitabxanalarına nümunə göstərmək olar.

Q. Hümətov

Yeni il şənliyi keçirilərkən yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl olunmalıdır

Təqvim ilinin dəyişməsi - Yeni il bayramı dünyanın müxtəlif xalqları üçün ənənəvi bayrama çevrildiyi kimi, da insanların məişətinə daxil olmuşdur. Hər il dekabr ayının sonu, yanvar ayının əvvəllərində evlərdə, təhsil ocaqlarında, istirahət parklarında və digər obyektlərdə yolkalar qurulur, onlar müxtəlif bəzək əşyaları ilə bəzədilərək işıqlandırılır. İnsanlar, xüsusən uşaqlar yolkanın ətrafında təşkil olunan şənlikdə iştirak edir, əylənirlər.

İnsanların bir yere toplaşdıqları bu Yeni il şənliklərində onların təhlükəsizliyinin qorunması vacibdir. Xüsusən atəşfəşanlıqla müşayiət edilən belə şənliklərdə yanğın təhlükəsi ehtimalı çox olduğundan yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını bilmək və ona əməl etmək olduqca vacibdir. Ona görə də Yeni il şənliyi keçirilən obyektlərin rəhbərləri, şənlik iştirakçıları bilməlidirlər ki, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq bütün obyekt və müəssisələrdə (sahibkarlıq subyektlərində və s.) yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsində cavabdehlik onların rəhbərlərinin üzərinə düşür.

Obyektin bütün işçiləri yanğına qarşı təlimatlandırılmalı və onlar baş verə biləcək yanğın hadisəsi zamanı vəzifələrini dəqiq bilməlidirlər!

Ehtiyat çıxış yollarının qarşısı əşyalarla tutulmamalı və sərbəst çıxışa mane olan qurğular quraşdırılmamalıdır. Köçürmə yolları işıqlandırılmalı və birbaşa çıxışa doğru acılması təmin edilməlidir.

Yeni il yolkası binanı tərk etməyə iki sərbəst çıxış yolu olan və ehtiyat çıxış qapılarının üzərində yaşıl rəngli “ÇIXIŞ” sözü (elektriklə işıqlandırılmış) yazılmış göstərici lövhə asılan, eləcə də ikinci mərtəbədən yuxarı olmayan və yanan arakəsmələr olan otaqlarda qurulmalıdır!

Yolk ağacı yere möhkəm bərkidilməli, dayaq üzərində elə quraşdırılmalıdır ki, onun budaqları tavana və divarlara toxunmasın!

Yeni il şənlikləri zamanı tikintinin imkanlarından (normadan) artıq insanların zala buraxılmasına (toplanmasına) yol verilməməlidir!

Yeni il şənlikləri keçirilən yerlər ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin edilməlidir!

Yeni il şənliklərində atəşfəşanlıq məqsədilə pirotexniki vasitələrdən, həmçinin yanğın təhlükəli işıqlandırıcı maddələrdən istifadə edilməsi qadağandır!

Yeni il şənlikləri keçirilən obyektlərin pəncərələrində dəmir barmaqlıqlar olmamalıdır!

Yeni il şənliklərində yolkanın şamla işıqlandırılmasının yanğın təhlükəsi yaratdığını nəzərə alaraq buna yol verilməməlidir!

Yolk bəzədilərək pambıqdan, tənizdən və s. tezalısan parçalardan istifadə edilməməlidir!

Yeni il şənlikləri keçirilən zaman uşaqların geydiyi şənlik paltarları tezalısan materialdan olmamalıdır!

Tədbir keçirilən obyektlərdə giriş və çıxışlarda insanların toplaşmasına, əşyaların (stol, stul və s. otaqlarından) yığılmasına yol verilməməlidir!

Otaqlarda işıqlandırma sistemi olmadıqda tədbir yalnız gündüzlər keçirilməlidir!

Şam ağacının bəzədilməsində istifadə olunan lampalar ardıcıl qoşulmalı və bu zaman gərginlik 12 voltndan, cəryan 25 vattan artıq olmamalıdır!

Tədbir zamanı qaynaq, rəngləmə və digər yanğıntörədici partlayış təhlükəli işlərin görülməsi qadağandır!

Oturacaqların ara məsafəsinin azaldılması, əlavə stul və kreslolar qoyaraq cərgəarası keçidlərin bağlanması yol-verilməzdir!

Yanğın təhlükəsizliyinə cavabdeh olan növbətçilərin və digər məsul şəxslərin olmadığı zaman obyektlərdə tədbir keçirmək olmaz!

Yanğın zamanı nə etməli

Tədbir zamanı yanğın baş verdikdə dərhal Fövqəladə Hallar Nazirliyinin 112 qaynar xəttinə zəng vuraraq məlumat vermək lazımdır!

İşıqlandırıcı vasitələr dərhal şəbəkədən ayrılmaqla söndürülməlidir!

Tədbir iştirakçılarının dərhal təxliyə olunmasına başlanılmalıdır!

Əldə olan vasitələrlə yanğının söndürülməsinə başlamaq lazımdır!

Yeni il şənlikləri zamanı yanğın təhlükəsizliyinə əməl edin!

Gəncə Regional Dövlət Yanğın Nəzarəti İdarəsi

Hörmətli oxucular!

Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin orqanı olan

“Tovuz”

qəzetinə 2017-ci ilin birinci yarısı üçün abunə yazılışına başlanıb. Qəzetin yarım illik abunə qiyməti 20 manatdır. Qəzetə “Kapitalbank”ın Tovuz filialında abunə yazılmaq olar.

BAŞ REDAKTOR
Çingiz Qəribli

Ünvanımız:
Tovuz şəhəri, Şəhriyar küçəsi, 3,
Telefon: 315-35-23
tovuz.1929@mail.ru

Redaksiyaya göndərilən əlyazmalar geri qaytarılmır. Dərc olunan məktublardakı faktlara və elanların məzmununa görə redaksiya məsuliyyət daşıyır.

Qəzet redaksiyanın kompyuter mərkəzində yığılmış, səhifələnmiş və “Mətbuat firması” mətbəəsində çap olunmuşdur.
Sifariş842. Tiraj: 1500.